

Motion till riksdagen 2025/26:3606

av Anna Lasses m.fl. (C)

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabellen i motionen.

Motivering

Centerpartiet anser att Sverige ska återgå till målet att investera en procent av Sveriges BNI till den internationella utvecklingsagendan. Sverige ska ha ett generöst bistånd, men det kommer att ta tid att åter sluta avtal och upprätta samarbeten som avslutats till följd av regeringens nedskärningar. Därför föreslår Centerpartiet en stegvis upptrappning av biståndet till dess det åter når 1 procent av BNI, exklusive Sveriges stöd till Ukraina som ska hanteras separat. Målet för Sveriges internationella bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Behoven är enorma, inte minst i spåren av klimatförändringarnas effekter och pågående krig och konflikter. President Trumps slakt av det amerikanska biståndet har lämnat stora tomrum i det globala biståndet och Centerpartiet anser att vi från svensk sida ska göra vårt för att täcka upp. Sveriges bistånds- och utvecklingspolitik ska sträva efter att skapa långsiktig förändring genom att angripa grundorsakerna till problemen. Partnerskap och lokalt ägarskap, mänskliga rättigheter och mottagarnas perspektiv utgör grunden i Sveriges politik för global utveckling, och bör så fortsatt göra. Svenskt bistånd ska följa OECD-Dacs regelverk för hur bistånd kan användas. Att använda biståndet som ett sätt att tvinga människor att återvända efter att de nekas asyl är inte i enlighet med OECD-Dac och Centerpartiet motsätter sig en politik där biståndet används på detta sätt.

Effektiviteten i biståndet ökar genom att vi kraftsamlar och fokuserar runt fyra tematiska områden:

- Demokrati och rättsstatens principer
- Klimatomställning och grön energi

- Hållbara jobb, samt
- Utbildning för alla barn

En viktig del i ett lands demokratiseringsprocess är att säkerställa att fler unga får möjlighet att gå i skolan och skaffa sig en utbildning. Här behöver mer göras. Fokuseringen tar sin utgångspunkt i, och utvecklar, de globala målen i Agenda 2030 och målsättningarna i Parisagendan som svenska aktörer bäst kan bidra till att nå. Vi är bra på mycket, men behöver bli bättre på att fokusera på det vi är bäst på. Vi ska verka där vi kan göra mest skillnad, och där ska vi vara världsledande. Det är viktigt att det finns en långsiktighet i utvecklingsbiståndet, inte minst i demokratibiståndet, eftersom det tar tid för länder att demokratiseras. Detta får inte riskeras genom att endast fokusera på lågt hängande frukter och kortsiktiga resultat. Att det måste finnas ett humanitärt bistånd som går att skala upp är en självklarhet, men det ska inte ske på bekostnad av det bilaterala utvecklingsbiståndet. Kärnstödet kan däremot prioriteras tydligare än i dag. Klimatbiståndet ska inte finansiera fossila utsläpp utan gå till de länder som har svårast att själva klara omställning och anpassning samtidigt som det bidrar till det riksdagsbundna målet för svenskt bistånd. Här krävs bredare insatser även utanför ramen för biståndet, inte minst i medelinkomstländer.

Genom att uppmuntra andra länder att följa samma principer och genom att verka för en god samordning inom EU och i andra forum skapas en effektiv och rationell arbetsfördelning för internationell utveckling.

Samtidigt ska det enprocentiga biståndsmålet ses som ett medel för att mobilisera betydligt större volymer från andra aktörer. Vi vill att det internationella biståndet används som en hävstång för att mobilisera större krafter i näringsliv, stater, civilsamhälle och internationella system. Inte minst civilsamhället, i Sverige och i våra partnerländer, är helt avgörande aktörer för att nå ut med biståndsmedel till dem som behöver det mest. Hävstångseffekten uppnås genom att det internationella biståndet mobiliserar såväl kapital, engagemang och tid som innovation. På så sätt kan värdet av varje skattekrona som investeras i de globala målen mångfaldigas och effekten bli större än vad biståndet enskilt kan bidra med. Det är nödvändigt eftersom volymen på de investeringar som krävs för att uppnå en hållbar utveckling vida överstiger det samlade biståndets volymer, inte minst efter de dramatiska nedskärningar vi nu ser. Utan ett brett och nära samarbete med privata investerare och näringslivet som fokuserar på ett ökat engagemang, kommer de globala hållbarhetsmålen inte kunna uppnås. Med sådant samarbete bygger vi både förutsättningar för hållbara jobb och för beständig ekonomisk framgång i mottagarländerna. En biståndsoberoende värld är alltså det långsiktiga målet. Företags ansvar för att upprätthålla mänskliga rättigheter och miljö- och klimathänsyn behöver vara tydligt och EU-regler kring ”due diligence” ska naturligtvis följas.

Rysslands krig i Ukraina har skapat en humanitär katastrof och lämnat Ukrainas ekonomi i ruiner. Många tiotusentals människor har dött, skändats, skadats, lämnats bostadslösa och flytt. Människor svälter och fryser då Ryssland med precision gett sig på försörjningskedjorna och hindrat tillförsel av förnödenheter. Sverige, och EU, kommer att behöva göra mer för att öka både det humanitära stödet till Ukraina och det ekonomiska stödet för att både kort- och långsiktigt bygga upp landet på nytt. Centerpartiet vill att mer stöd går till Ukraina. Det vore förödande om Ukraina gick i statsbankrutt. För att finansiera och säkra detta stöd vill Centerpartiet se en lånefinansierad utvecklingsfond för Ukraina, utanför ordinarie budgetram, på motsvarande 1 procent av BNP per år.

Den humanitära katastrofen orsakad av kriget i Gaza fortsätter. Israels krigsföring har för länge sedan passerat alla gränser för proportionalitet. Centerpartiet vill att Sveriges stöd till Palestina fortsätter och utvecklas, och att Sverige återupptar det indragna stödet till UNRWA.

Sammantaget står Centerpartiet upp för enprocentsmålet i biståndet och föreslår en stegvis upptrappning av biståndet till dess det åter når 1 procent av BNI, istället för omfattande nedskärningar i biståndsramen. Långsiktighet, partnerskap och lokalt ägarskap bör även fortsatt vara utgångspunkten för svenskt bistånd, med målsättningen att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Anslagsförslag för 2026 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Biståndsverksamhet	41 536 657	1 100 000
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 805 277	−9 800
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	18 488	−100
1:4 Folke Bernadotteakademin	217 119	−1 000
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000	±0
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	25 391	−100
Summa	43 652 932	1 089 000

Centerpartiet vill återställa biståndet till 1 % av BNI, därför ökar anslagen till 1:1 med 1,1 miljard 2026, 2,5 miljarder 2027 och 3,5 miljarder 2028. Till följd av ett större produktivitetsavdrag sänker Centerpartiet den pris- och löneomräkning som görs avseende myndigheternas förvaltningsanslag och investeringsanslag med 25 procent vilket får effekt på samtliga myndigheter.

Anna Lasses (C)

Kerstin Lundgren (C)

Mikael Larsson (C)